

L'avaluació en el context d'inclusió educativa

La presentació del divendres serà una versió reduïda d'una altra sessió que va fer el Dr Onrubia en un grup de formació (formadors en escola inclusiva), cap al 2008. Aleshores com a alumne vaig haver de fer un escrit, i em va sortir el que hi ha a sota, no és un secret l'escola on han estudiat els meus fills, però han passat prou anys, la tutora no tenia la plaça al centre i a hores d'ara no hi és, per tant recupero el doc i us el deixo com "avantpremiere" de la jornada del divendres

El que ens ha explicat el Dr. Onrubia no és massa innovador, de fet moltes de les idees que ens ha aportat ja les havia recollit en el seu llibre ***Criteris psicopedagògics per atendre la diversitat*** (1996 en versió no comercial), (1998 publicat pel departament d'educació) i publicat en castellà per Graò al 2004. El Xavier Onrubia va insistir en que dissenyéssim una activitat avaluativa normal, el més normal possible, i així ho vaig fer.

Vaig posar una típica situació d'avaluació, cada 15 dies, quan s'acaba el tema, el mestre de primària fa un examen als alumnes tot i que se li diu Control i assegura que no cal estudiar per fer-lo. Estic d'acord amb l'Onrubia que les escoles no son les mateixes que fa 30 anys però en les situacions d'avaluació tampoc han canviat tant les coses. Aquests controls, ja existien en els anys 70, per tant son prelogse, però sembla ser que tenen a hores d'ara bastant d'èxit encara. Així ho puc constatar a les escoles on intervenc, a l'escola on porto els meus fills i fins i tot al poble, on els meus amics , que han fet l'EGB en els anys 70, no s'ho poden creure que encara es facin aquests controls com a pràcticament única mesura d'avaluació, així l'esforçat pare, el dia abans del control està ajudant al fill a repassar els temes des d'edat molt tendres!! Una possible justificació es l'onada antiLOGSE que es viu als instituts, els professors de l'ESO tiren en cara als mestres de primària que els alumnes no saben fer exàmens. Així, a primària, els mestres de cicle superior exigeixen a l'hora als de cicle mitjà que ensenyin als nens a fer exàmens. Finalment fins i tot en algunes escoles fan exàmens a cicle inicial, fent-los preguntes de continguts escolars en situació individual i sense material de suport a infants de 6 anys, quan alguns dels nens encara estan en fase de descodificació i fan molt poca lectura comprensiva!! .

El pitjor de tot es que cada vegada abaixen més de cicle, la meva filla fa tercer de primària i va treure un 3,18 en un control de matemàtiques. El motiu? Que la mestra va decidir (sense avisar) posar problemes dels 10 temes treballats aquest curs per contra de posar problemes de l'últim tema. Aquesta mestra, molt bona en la resta de coses, es veu que estava malalta quan varen explicar el tema de l'avaluació a la universitat (té 30 anys) . En primer lloc, els nens de 3er encara no han estudiat els decimals, per tant un 3,18 per la meua filla es una entelequia. També vull dir que la mestra és coherent, quan vaig anar a l'entrevista amb ella per saber com anava la meua filla en els aprenentatges de 3r de primària l'única informació del procés que em va donar va ser la informació dels examens (amb els seus decimals) i que sempre portava els deures, ah! I que escrivia amb molt poques faltes!.

En conclusió: el fer examens individuals es una competència bàsica que s'ha d'aprendre de petit així quan facin els examens de debò no s'angoixaran tant? No es una broma però penso que l'única manera de justificar aquests controls a tant tendres edats es que l'alumne es familiaritzi en aquesta situació. Aquesta plana era sols per reflexionar a nivell personal

sobre la presentació sobre l'avaluació que ens ha fet l'Onrubia, ara començo l'activitat tal qual ens l'heu demanada.

Situació d'avaluació ordinària: 3er de primària, coneixement del medi: Els vertebrats

Els alumnes separen les taules i es queden tots situats individualment, treuen els llibres i llibretes de sota de la taula i les deixen al terra. La situació és molt silenciosa, no es pot parlar amb cap company, fins i tot per demanar material cal que el mestre hi estigui assabentat. El mestre prepara els fulls amb les preguntes i els lliura a cada alumne, Aquest "Control" es troba en el llibre del professor, per tant el mestre no s'escalfa el cap en pensar les preguntes. Hi ha 8, sis d'elles valen un punt i dues (les més difícils o que requereixen una major elaboració) valen dos punts. Aquesta típica situació avaluativa entraria a dins de la cultura social de l'avaluació que té els 5 descriptors que deia Onrubia, individual, sense material de suport, tasques breus, descontextualitzades. (l'examen) Seria ad-hoc si 15 dies abans, al moment d'iniciar el tema (per exemple, els vertebrats) el mestre hagués fet una lectura inicial, després hagués abocat als alumnes a anar llegint diferents apartats del llibre de text en lectura col·lectiva (cada alumne un paràgraf) i resolvent els exercicis asseguts de dos en dos, el que no es fa a l'aula ho fan a casa com a deures. Com hi ha massa exercicis el mestre decideix que facin deures a casa per acabar el tema en 15 dies. Els deures el mestre no els puntua, sols posa una falta al qui no els ha fet, els deures es corregeixen a classe si hi ha temps. Finalment es posen a l'agenda l'examen i el preparen a casa, l'endemà seuen separats i fan l'acte avaluatiu que acreditarà que han assimilat conceptes. El mestre alleugerit, inicia l'altre tema al dia següent.

Una altra possible seqüència. S'inicia el tema, el mestre enceta un debat, que sabem d'aquest tema? El mestre té una graella on marca cada alumne que ha participat, si hi ha algú que no diu res l'encoratja a participar. Es fan 6 grups a la classe i cadascú treballarà un animal vertebrat, l'animal es de lliure elecció però el mestre vetlla que estiguin tots els ordres representats: amfibis, rèptils, aus i mamífers. Com a deures de cap de setmana proposa als alumnes que facin recerca amb l'ordinador o enciclopèdies i altres llibres sobre aquest tema en concret. Es fa èmfasi que portin material gràfic de revistes o internet per confeccionar un mural / mapa conceptual del tema en equips de 3/ 4 alumnes. S'alterna el treball del llibre de text (sense fer ni de bon tros totes les activitats proposades) amb l'elaboració del mural, els alumnes per fer aquest treball seuen en petits grups, el mestre vetlla que tots els membres de l'equip treballin adequadament el mural (i pren notes al quadern de la implicació dels alumnes). A mida que van acabant es dedica una estona a l'exposició oral del que han fet i la presentació a tota la classe. El mestre plantejarà quins elements tenen en comú tots els animals que han treballat, per categoritzar els coneixements de manera inductiva, tenim exemples i formulem la teoria.

Tots plegats construïm un altre mural que sintetitza els elements comuns dels animals estudiats.

Què avaluem? Interès, dinàmica de grup, participació, si porten material des de casa, aspectes formals, aspectes artístics i aspectes de contingut del mural. Si han fet un aprenentatge significatiu de les característiques semblants dels vertebrats i de les seves diferències amb els invertebrats, si els aprenentatges realitzats són compatibles amb la

teoria de l'evolució de Darwin. Interès, actitud, col·laboració..... EL nivell d'exigència hauria de ser diferent, hi ha alumnes amb dificultats que poden necessitar adaptacions de l'avaluació.

Com avaluem? En calent el mestre té una graella on pot recollir els aspectes que he citat a dalt i va recollint la informació del procés d'aprenentatge de l'alumne. Actitud, interès, etc... Finalment es fa una prova escrita que consisteix en un redactat de les característiques dels vertebrats amb els murals a la vista de tots (estan penjats a dins la classe) en aquesta prova individual els alumnes també s'autoavaluen en funció del que han après i de la utilitat d'aquests aprenentatges.

Quan avaluem? En el primer moment que demanàvem que sabien els alumnes sobre els vertebrats. Al moment de l'execució del treball en grup el mestre pot anara anotant com treballa cada grup (en equip, ho fa tot un sol,etc). Quan han acabat els murals, es valora cada mural i es la mateixa nota per tot el grup. Hi ha prova escrita (redacció sobre els vertebrats, semblances entre ells i diferències amb els invertebrats. Els alumnes que tenen més dificultat d'aprenentatges el mestre els hi proporciona un esquema incomplet per a que organitzin millor el discurs) i el mestre posa nota d'aquesta prova però representa un màxim d'un 40% . L'endemà de la prova escrita, que ha servit al mestre per valorar els coneixements que ha aportat el tema als alumnes, el professor escull dos o tres redactats i els fa llegir als alumnes escollits al davant de tota la classe, es fa un debat en funció dels escrits dels alumnes i es considera el tema treballat.

En resum hem detallat una situació classe ja que l'avaluació no ha d'estar deslligada del procés d'ensenyament/aprenentatge, també, seguint el que diu Onrubia sobre la cultura pedagògica de l'avaluació, cal que aquesta tingui un caràcter continuat de l'avaluació, que l'avaluació sigui pertinent i tingui validesa, la diversificació de les situacions i activitats d'avaluació i l'execució de tasques extenses, que calen d'uns referents importants per a que l'alumne en aquesta edat s'organitzi .

Francesc Mena Berbegall
2008, revisat gener del 2016